

ĐỊNH HƯỚNG ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG CÔNG CHỨC KIỂM LÂM VÀ CHỦ RỪNG

TS. NGUYỄN THẮNG

1. Sự cần thiết phải đào tạo công chức kiểm lâm

Quản lý và bảo vệ rừng là nhiệm vụ quan trọng của lực lượng công chức kiểm lâm. Lực lượng kiểm lâm là cơ quan tham mưu cho chính quyền các cấp trong việc thực hiện quản lý nhà nước về bảo vệ rừng nhằm nâng cao độ che phủ của rừng, góp phần bảo vệ môi trường sinh thái, nâng cao hiệu quả kinh tế - xã hội trong việc sử dụng tài nguyên thiên nhiên của đất nước. Trong những năm qua, lực lượng kiểm lâm thực sự là lực lượng nòng cốt trong sự nghiệp quản lý và bảo vệ rừng. Việc triển khai chương trình hàng ngàn công chức kiểm lâm làm nhiệm vụ kiểm lâm địa bàn, bám sát cơ sở, bám dân, bám rừng, gắn liền với công tác tham mưu trực tiếp cho chính quyền địa phương để thực hiện chức năng quản lý bảo vệ rừng, thực thi Luật bảo vệ và phát triển rừng của chính quyền cấp xã, làm rõ quyền lợi và nghĩa vụ của chủ rừng và cộng đồng dân cư, theo dõi chặt chẽ diễn biến tài nguyên rừng và đất lâm nghiệp trên địa bàn là bước đổi mới quan trọng của tổ chức kiểm lâm Việt Nam.

Thực tiễn yêu cầu quản lý, bảo vệ rừng theo Luật bảo vệ và phát triển rừng năm 2004 và những chủ trương về xã hội hóa công tác bảo vệ rừng đòi hỏi công chức kiểm lâm và chủ rừng cần phải được đào tạo, bồi dưỡng nâng cao kiến thức, kỹ năng và thái độ trong công tác quản lý, bảo vệ và phát triển rừng, đáp ứng yêu cầu thực tiễn đặt ra.

2. Thực trạng đào tạo, bồi dưỡng công chức kiểm lâm khu vực phía Nam từ 2006-2009

Xuất phát từ yêu cầu thực tiễn, ngày 21/4/2006, Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và PTNT ban hành Quyết định số 1187/QĐ-BNN-TCCB về việc phê duyệt Chương trình đào tạo, bồi dưỡng công chức kiểm lâm và chủ rừng giai đoạn 2006-2010. Chương trình này có mục tiêu là đào tạo, bồi dưỡng công chức kiểm lâm để tiêu chuẩn hóa các ngạch công chức kiểm lâm; bồi dưỡng nâng cao năng lực quản lý cho các cấp bậc quản lý và các chức danh quản lý của tổ chức kiểm lâm, đáp ứng yêu cầu quản lý, bảo vệ rừng theo Luật bảo vệ và phát triển rừng hiện hành.

Trường Cán bộ quản lý nông

nghiệp và PTNT II là đơn vị sự nghiệp đào tạo trực thuộc Bộ Nông nghiệp và PTNT. Trường được Bộ giao nhiệm vụ “Đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý, công chức, viên chức quản lý sản xuất kinh doanh, khuyến nông, quản lý tài nguyên thiên nhiên môi trường cho các cơ sở của ngành Nông nghiệp và Phát

triển nông thôn” thuộc các tỉnh phía Nam từ Đà Nẵng trở vào. Trường được Bộ giao tham gia thực hiện chương trình đào tạo, bồi dưỡng công chức kiểm lâm và chủ rừng theo Quyết định số 1187/QĐ-BNN-TCCB của Bộ. Trong 4 năm, từ năm 2006 đến năm 2009, Trường đã tổ chức được 19 lớp, với các chương trình sau:

TT	Chương trình đào tạo, bồi dưỡng	Số lớp
1	- Bồi dưỡng kiến thức QLNN và nghiệp vụ KL ngạch KLV chính	2
2	- Bồi dưỡng kiến thức QLNN và nghiệp vụ KL ngạch KLV	6
3	- Bồi dưỡng kiến thức QLNN và nghiệp vụ KL ngạch KLV trung cấp	1
4	- Bồi dưỡng nghiệp vụ xử lý vi phạm trong lĩnh vực QLBR	3
5	- Kiểm lâm địa bàn	3
6	- Bồi dưỡng tiểu giáo viên về nghiệp vụ QLBR	2
7	- Phòng chống cháy rừng	1
8	- Bồi dưỡng tiếng Ê-đê cho công chức kiểm lâm	1
	Tổng cộng	19

Dự kiến vào tháng 12/2009 sẽ tiến hành tổ chức ôn và thi chuyển ngạch công chức từ kiểm lâm viên lên kiểm lâm viên chính.

Với 8 chương trình bồi dưỡng của 19 lớp nêu trên, Trường đã đào tạo, bồi dưỡng cho gần 800 học viên là công chức kiểm lâm, giữ các chức vụ Chi cục trưởng, Phó chi cục trưởng, Giám đốc, Phó giám đốc các Vườn quốc gia, Trưởng phòng, Phó trưởng phòng, Hạt trưởng, Phó hạt trưởng, Đội trưởng, Phó đội trưởng và các chức danh khác của Cục Kiểm lâm, các Chi cục Kiểm lâm, các Vườn quốc gia thuộc các tỉnh phía Nam.

Các chương trình đào tạo, bồi

dưỡng đã thực hiện đáp ứng được những mục tiêu đề ra. Nội dung các chuyên đề thực sự cần thiết và bổ ích, góp phần thiết thực nâng cao năng lực làm việc của công chức kiểm lâm. Trong các chương trình nêu trên, chương trình Bồi dưỡng kiến thức quản lý nhà nước và nghiệp vụ kiểm lâm ngạch kiểm lâm viên chính là chương trình được chuẩn hóa theo tiêu chuẩn quốc gia và lần đầu tiên được tổ chức cho công chức kiểm lâm. Chương trình kiểm lâm viên chính là cơ sở để thực hiện việc thi chuyển ngạch từ ngạch kiểm lâm viên lên kiểm lâm viên chính cho công chức kiểm lâm, đáp ứng yêu cầu tiêu chuẩn hóa đội ngũ công chức kiểm lâm theo qui

định hiện hành, do đó được sự tham gia đông đảo của công chức kiểm lâm trong cả nước.

Các chương trình nêu trên có thể được đánh giá là khá thành công bởi sự quan tâm và chỉ đạo sâu sát của lãnh đạo Bộ Nông nghiệp và PTNT trong việc phối hợp các cơ quan trong Bộ xây dựng nội dung chương trình, biên soạn và thẩm định bài giảng; sự quan tâm và tạo mọi điều kiện thuận lợi cho công chức kiểm lâm tham gia các chương trình của lãnh đạo Cục Kiểm lâm, các Chi cục Kiểm lâm, Vườn quốc gia... trong cả nước. Điều kiện quan trọng quyết định việc hoàn thành chỉ tiêu kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng Bộ giao cho các cơ sở đào tạo trong 3 năm qua là việc bảo đảm kinh phí tổ chức nghiên cứu, xây dựng nội dung chương trình, thẩm định và biên soạn nội dung bài giảng, bảo đảm kinh phí học tập, ăn nghỉ cho giảng viên và học viên. Tuy nhiên cũng còn một số vấn đề đặt ra cần giải quyết:

- Các chương trình đào tạo, bồi dưỡng chưa chuyên sâu cho từng đối tượng thuộc các cấp bậc, chức năng quản lý và chuyên môn nghiệp vụ.

- Chỉ tiêu kế hoạch đào tạo chưa đáp ứng được nhu cầu cần đào tạo của lực lượng công chức kiểm lâm toàn quốc.

3. Định hướng công tác đào tạo, bồi dưỡng công chức kiểm lâm giai đoạn 2010-2015

Xuất phát từ những vấn đề thực tiễn đặt ra, Trường Cán bộ quản lý nông nghiệp và PTNT II đề xuất một số định

hướng đào tạo, bồi dưỡng công chức kiểm lâm giai đoạn 2010–2015 như sau:

Hiện nay, lực lượng công chức kiểm lâm có khoảng trên 10.000 và khoảng trên 500.000 chủ rừng, trong 3 năm qua, mỗi năm cả nước mới chỉ đào tạo, bồi dưỡng được khoảng gần 1.000 lượt người cho tất cả các chương trình, ước tính chỉ chiếm vài phần trăm trong tổng số lực lượng công chức kiểm lâm và chủ rừng, do đó chưa đáp ứng được nhu cầu đào tạo, bồi dưỡng. Trong 3 năm qua đã triển khai khoảng 10 chương trình đào tạo, bồi dưỡng dài ngắn khác nhau, trong đó nhiều chương trình trùng lặp về nội dung chuyên đề và một số nội dung còn thiếu, hạn chế đến việc nâng cao năng lực điều hành, xử lý trong quản lý, bảo vệ và phát triển rừng của công chức kiểm lâm. Các chương trình đào tạo, bồi dưỡng, các hình thức tổ chức đào tạo, bồi dưỡng còn cứng nhắc, chưa thích ứng với sự biến đổi của thực tiễn trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế. Về phía các cơ sở đào tạo, đội ngũ giảng viên còn yếu, thiếu cả về kiến thức và phương pháp giảng dạy, đặc biệt là kinh nghiệm thực tiễn trong quản lý, bảo vệ và phát triển rừng. Để nâng cao hiệu quả đào tạo, bồi dưỡng, Trường Cán bộ quản lý nông nghiệp và PTNT II quán triệt triết lý đào tạo là:

- Nhất thể hoá quá trình thực tiễn quản lý – nghiên cứu ứng dụng – đào tạo, triển khai;

- Kết hợp quá trình đào tạo và bồi dưỡng;

- Kết hợp đào tạo kiến thức, kỹ

năng và thái độ;

- Lấy hiệu quả hoạt động của người học làm tiêu chuẩn đánh giá hiệu quả đào tạo, bồi dưỡng.

Định hướng về mục tiêu đào tạo là tiếp tục thực hiện các mục tiêu của Quyết định số 1187/QĐ/BNN-TCCB của Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và PTNT, ký ngày 21 tháng 04 năm 2006. Cụ thể:

- 100% công chức kiểm lâm đáp ứng yêu cầu theo tiêu chuẩn ngạch của kiểm lâm;

- 50% công chức dưới 45 tuổi có trình độ đại học;

- 30% công chức kiểm lâm có trình độ chuyên môn, nghiệp vụ trung cấp;

- Quy hoạch và xây dựng kế hoạch đào tạo được một số chuyên gia giỏi cho ngành để giúp xây dựng chiến lược bảo vệ và phát triển rừng;

- 100% kiểm lâm địa bàn được bồi dưỡng, tập huấn nghiệp vụ kiểm lâm địa bàn;

- 100% công chức kiểm lâm cơ động, phòng cháy, chữa cháy rừng được đào tạo võ thuật và nghiệp vụ phòng cháy, chữa cháy;

- 10% cán bộ, công chức kiểm lâm được đào tạo lái xe;

- 20% - 30% cán bộ, công chức kiểm lâm được huấn luyện võ thuật;

- 100% chủ rừng được bồi dưỡng nghiệp vụ quản lý, bảo vệ rừng.

Từ những triết lý và mục tiêu nêu trên, định hướng về xây dựng nội dung chương trình đào tạo, bồi dưỡng theo hướng: *Chương trình đào tạo bồi dưỡng*

được thiết lập trên cơ sở xác định rõ các đối tượng cần đào tạo với những nội dung cần thiết, đáp ứng yêu cầu thực tiễn đặt ra. Đối tượng đào tạo, bồi dưỡng được tiếp cận trên cơ sở cấp bậc quản trị, chức năng quản trị và hệ thống kiến thức, kỹ năng nghiệp vụ chuyên môn về quản lý. Từ những đối tượng như vậy, cần được phân định ra các cấp độ đào tạo, bồi dưỡng khác nhau về nội dung và thời gian. Như vậy, trong một cấp bậc quản trị hay một chức năng quản trị sẽ có nhiều chương trình đào tạo, bồi dưỡng khác nhau về cả nội dung và thời gian. Trên cơ sở phân loại đối tượng như trên, nội dung đào tạo, bồi dưỡng sẽ được thiết lập theo các nhóm nội dung phù hợp cho các nhóm đối tượng. Cụ thể, sẽ xác định các nhóm nội dung về kiến thức, nhóm nội dung về kỹ năng, nhóm nội dung về phong cách, thái độ của nhà quản trị. Một đối tượng tham gia 1 chương trình đào tạo, bồi dưỡng sẽ được tiếp nhận một số nội dung của các nhóm kiến thức, kỹ năng, thái độ nhưng sẽ có một chủ đề mục tiêu của chương trình và như vậy sẽ tạo ra một sự phong phú đa dạng về chương trình, tạo ra sự hào hứng hơn cho người học.

Từ đó cần phải bổ sung thêm một số nội dung như:

- Phát triển tư duy chiến lược quản lý, bảo vệ và phát triển rừng;

- Quản trị dự án đầu tư;

- Quản trị nhân sự;

- Quản trị văn phòng;

- Kỹ năng phát triển tổ chức;

- Kỹ năng phát hiện và giải quyết

vấn đề trong quản lý, bảo vệ và phát triển rừng;

- Kỹ năng phát triển hoạt động nhóm;

- Kỹ năng truyền thông;

- Tâm lý và nghệ thuật lãnh đạo;

- Kỹ năng mềm trong quản lý và phát triển nhóm;

- Kỹ năng giao tiếp;

- ...

Để nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng, cần phải có sự liên kết trong nghiên cứu khoa học, tư vấn ứng dụng giữa các Trường quản lý với các cơ quan kiểm lâm và lâm nghiệp nói chung như:

- Nghiên cứu khoa học: Nghiên cứu và hợp tác với các tổ chức nghiên cứu các đề tài, chương trình dự án quản lý bảo vệ và phát triển rừng; nghiên cứu các mô hình quản lý rừng, cơ chế giao khoán, quản lý rừng...

- Tư vấn:

+ Tư vấn thiết kế cơ sở hạ tầng công nghệ thông tin;

+ Phần mềm quản lý dữ liệu tài nguyên rừng;

+ Thiết kế chuyển giao các phần mềm quản lý;

+ Tư vấn pháp luật bảo vệ rừng;

+ Tư vấn chuyển giao các chương trình ứng dụng khoa học quản trị vào hoạt động quản lý cho các Chi cục Kiểm lâm.

Để có thể thực hiện được các mục tiêu nêu trên và đáp ứng yêu cầu đào tạo, bồi dưỡng của công chức kiểm lâm, Bộ

nên bổ sung thêm kinh phí hàng năm cho Chương trình. Kinh phí này tập trung cho đào tạo theo ngạch bậc và theo chức danh.

Bên cạnh đó, các Chi cục Kiểm lâm, các Vườn quốc gia nên chủ động xin kinh phí địa phương và lồng ghép từ các chương trình dự án phát triển nông thôn cho đào tạo, bồi dưỡng công chức kiểm lâm.

Nhu cầu đào tạo, bồi dưỡng công chức kiểm lâm rất lớn, chỉ có thể thực hiện thành công và hiệu quả trên cơ sở các định hướng nêu trên, với sự quan tâm chỉ đạo thống nhất của Bộ Nông nghiệp và PTNT và giao cho hai Trường Cán bộ quản lý nông nghiệp và PTNT làm đầu mối đào tạo cán bộ, công chức nói chung và công chức kiểm lâm nói riêng. Cục Kiểm lâm là cơ quan hoạch định, xác định nhu cầu đào tạo, bồi dưỡng, chỉ đạo và tham gia cùng với hai Trường Cán bộ quản lý nông nghiệp và PTNT xây dựng nội dung chương trình đào tạo, bồi dưỡng công chức kiểm lâm, tạo điều kiện liên kết với hai Trường Cán bộ quản lý nông nghiệp và PTNT thực hiện các chương trình dự án, đề tài nghiên cứu khoa học. Đối với các Chi cục Kiểm lâm và các Vườn quốc gia, cần phối hợp với hai Trường Cán bộ quản lý nông nghiệp và PTNT trong việc hợp tác đào tạo theo nhu cầu, tại địa phương, lồng ghép hoạt động phối hợp đào tạo với hai Trường Cán bộ quản lý nông nghiệp và PTNT trong các Dự án bảo tồn, phát triển rừng tại địa phương.